

AV. KEREM DİKMEN

SOSYAL KORUMA PROGRAMLARI HAKKINDA BİLGİ NOTU

***17 MAYIS VE KAOS GL DERNEĞİ TARAFINDAN HUKUKİ
DESTEK PROGRAMI KAPSAMINDA HAZIRLANMIŞTIR.**

Amaç

Bu bilgi notu, Türkiye Cumhuriyeti'nde bulunan ihtiyaç sahiplerinin erişebildikleri sosyal yardımlar ve bunlara erişim yöntemleri ile ilgili bilgi vermektir.

Yararlanıcı

Bu bilgi notunun yararlanıcıları, ihtiyaç sahibi LGBTİ+'lardır.

İçindekiler

<i>Sosyal Güvenlik Hakkı Neyi Güvence Altına Alır? .....</i>	<i>2</i>
<i>Bu Hak Hangi Metinlerde Güvence Altına Alınmıştır? .....</i>	<i>3</i>
<i>Temel Sosyal Yardımlar Nelerdir? .....</i>	<i>3</i>
<i>Bu Yardımlara Nasıl Başvurulur?.....</i>	<i>6</i>
<i>Yardım Talepleri Reddedilirse Nasıl İtiraz Edilebilir?.....</i>	<i>7</i>
<i>Faydalı Linkler .....</i>	<i>7</i>

Sosyal Güvenlik Hakkı Neyi Güvence Altına Alır?

Sosyal güvenlik hakkı, içerisinde birden fazla alt başlığı barındıran genel bir hak demetidir. Bu hak, Türkiye gibi, anayasasında kendini “sosyal devlet” olarak niteleyen devletlerde, sosyal adalet ihtiyacının bir sonucu olarak ihtiyaç sahiplerinin insan onuruna yaraşır biçimde hayatını sürdürebilmeleri için devlet tarafından alınması gereken bütün önlemleri içermektedir.

Doğrudan sosyal güvenlik hakkı kapsamında olmasa bile kişilerin eğitim, sağlık, barınma gibi temel insan haklarına erişimi önündeki engeller de sosyal güvenlik hakkının sağladığı güvencelerle ortadan kaldırılabılır. Türkiye’de sosyal koruma programları, insan onuruna yaraşır bir yardım çerçevesine sahip olmaktan oldukça uzaktır. Buna karşın birçok alanda bu tür programların var olduğu bilinmektedir.

Türkiyeli LGBTİ+’lar, hayatın birçok alanında ayrımcılığa maruz bırakılmakta, temel haklara erişimleri, devletin olumsuz müdahaleleriyle veya müdahale etmesi gereken noktalarda eylemsiz kalması nedeniyle, heteroseksüellere oranla büyük ölçüde sınırlanmaktadır. Bu anlamda devletin pozitif ayrımcılık yolunda atacağı adımlar, LGBTİ+’ların diğer kişiler karşısında daha avantajlı konuma gelmesine değil, diğer kişilerle eşitlenmesine hizmet edecektir. Ancak devlet politikaları bu eşitlik taahhüdünü yerine getirmekten uzaktır. Bu nedenle LGBTİ+’lar için özel sosyal koruma programları yürütülmemektedir.

Bununla birlikte mevcut sosyal koruma programlarının bir kısmı özel (Şehit veya Gazi Yakınları gibi) bir kısmı ise genel nitelikteki sosyal koruma programlarıdır. LGBTİ+’lar bütün genel koruma programlarına ve ayrıca şartları taşıyorsa özel koruma programlarına başvurabileceklerdir.

Ayrıca bu sosyal koruma programlarının sağladığı olanakları sağlayan sivil toplum kuruluşları da vardır. İhtiyaç sahipleri bu programları da takip etmelidir.

Bu Hak Hangi Metinlerde Güvence Altına Alınmıştır?

Anayasanın değiştirilemez nitelikteki ikinci maddesine göre Türkiye sosyal devlettir, onuncu maddesine göre yasalar önünde ayırım gözetilmeksizin herkes eşittir, altmışıncı maddesine göre herkesin sosyal güvenlik hakkı vardır, 61. Maddesine göre devlet yaşlılar, muhtaç çocuklar, sakatlar, gaziler, harp malulleri, şehit yakınları için özel önlemler alır.

Temel Sosyal Yardımlar Nelerdir?

Çok farklı alanlarda sosyal yardımlar vardır. Bilgi notunun amacı ile ilişkili sosyal koruma programlarına aşağıda yer verilmektedir. Yardımların yasal dayanağı büyük ölçüde "[Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu](#)" ve "[65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun](#)"dur.

Yardımların Adı	Başvurucunun Niteliği	Başvurula cak Kurum	Tutarı
Öksüz ve Yetim Yardımı	Annesi, Babası veya her ikisi de vefat etmiş kişi	SYDV ¹	150 TL
Afet/Acil Durum Yardımı	Afet veya acil durumdan etkilenenler	SYDV	İhtiyaca göre
İşe Yönlendirme Yardımı	3294 sayılı Kanun kapsamındaki düzenli sosyal yardım programlarından yararlanan hanelerde ikamet edenler.	SYDV	1 yıl içinde; azami 3 defa olmak üzere aylık net asgari ücretin en fazla %10'una kadar

¹ Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

Gıda Yardımı	3294 sayılı Kanun kapsamındaki ihtiyaç sahibi ailelerin gıda gibi temel ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla başta Ramazan ayı ve Kurban Bayramı öncesinde olmak üzere ve yıl boyunca ihtiyaç olması halinde.	SYDV	İhtiyaca göre belirlenmektedir.
Aşevi	yaşlı, engelli, hasta olan ve evinde yemek yapabilecek durumda olmadığı (gerekli yemek yapma araçlarına sahip olmayanlar, evsizler vb.) belirlenen kişiler.	SYDV	Sıcak yemek
Barınma	Oturulamayacak derecede eski, bakımsız ve sağlıksız evlerde yaşayan ihtiyaç sahipleri.	SYDV	İhtiyaca göre ve yardım için belirlenmiş kriterlere haiz olmak kaydıyla ev onarımlarında 20.000.-TL, prefabrik ev yapımlarında 30.000.-TL, betonarme ev yapımlarında 40.000 TL
Yakacak Yardımı	3294 sayılı Kanun kapsamındaki ihtiyaç sahibi hanelere	SYDV	Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlen miktarda kömür.

Elektrik Tüketim Desteđi	3294 ve 2022 sayılı Kanunlar kapsamındaki düzenli sosyal yardım programlarından faydalanan ihtiyaç sahibi haneler.	SYDV	150 kWh karşılığı tutara kadar nakit yardım.
Yaşlı Aylığı	Yaşlı / Engelli	SYDV	01.01.2021-30.06.2021 dönemi için 763,67-TL
Engelli Aylığı	Engelli	SYDV	01.01.2021-30.06.2021 dönemi için; %40-%69 arası engelli aylığı 609,61-TL, %70 ve üzeri engelli aylığı 914,41-TL
Engelli Yakını Aylığı	18 yaşından küçük engellilerin yakınları (veli,vasi)	SYDV	01.01.2021-30.06.2021 dönemi için 609,61-TL
Vefa Projesi	Yaşlı ve engelliler	SYDV	Yaşlı ve engellilerin; ev temizliği ve kişisel bakımları gibi zaruri ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik geliştirilmiş sosyal hizmet projesidir.
Genel Sağlık Sigortası (GSS) Prim Ödemeleri	Gelir testi sonucuna göre yardım alma hakkına sahip olup,	SYDV	Kişi adına primi SGK'ya her ay

	sosyal güvencesi olmayanlar.		devlet tarafından ödenmektedir.
Kronik Hastalık Yardımı	Tüberküloz ve SSPE hastalığı nedeniyle psiko-sosyal ve mali kayıp yaşayan hastalar	SYDV	1.658,13 TL
Eğitim Yardımı	3294 sayılı Kanun kapsamındaki sosyal güvencesi olmayan ihtiyaç sahibi haneler ile sosyal güvencesi olan ancak hane içinde kişi başına düşen geliri net asgari ücretin 1/3'ünden az olan hanedeki	18 yaş üstü öğrenci ya da aile bireyi	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Mütevelli Heyetince belirlenmektedir.

Bu Yardımlara Nasıl Başvurulur?

Görüleceği üzere yardımların organizasyonu, yardımların kimler tarafından alınabileceği ve niteliğine göre yardımın miktarının ne olacağı konusunda il/ilçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının yetkisi geniştir. Bu vakıflar kaymakam ve valiliklerde büroları bulunan vakıflardır. Yardımlarla ilgili matbu formlar gerek bu vakıflarda gerekse de vakıfların, kaymakam ve valiliklerinin içerisinde yapılandırılan internet sayfalarında yer alan bilgilerden edinilebilmektedir.

Yardımlara Dönük Taleplerinin Kamu Görevlileri Tarafından Reddedilmesi İdari İşlem Olarak Değerlendirildiğinden, İdare Mahkemesinde İşlemin İptali Talep Edilebilecektir. Ayrıca İnsan Haklarına İlişkin Denetim Mekanizmalarına da Başvurulabilir. Bu Denetim Mekanizmalarına Nasıl Başvurulacağına İlişkin Bilgi Notunun Linki Aşağıda Paylaşmıştır.

Bu yardımlara dönük taleplerinin kamu görevlileri tarafından reddedilmesi idari işlem olarak değerlendirildiğinden, idare mahkemesinde işlemin iptali talep edilebilecektir. Ayrıca insan haklarına ilişkin denetim mekanizmalarına da başvurulabilir. Bu denetim mekanizmalarına nasıl başvurulacağına ilişkin bilgi notunun linki aşağıda paylaşılmıştır.

Faydalı Linkler:

- <https://vakifilan.ailevecalisma.gov.tr/Login.Aspix>
- <https://www.ailevecalisma.gov.tr/sygm/programlarimiz/sosyal-yardim-programlarimiz/#:~:text=Sosyal%20Yard%C4%B1mla%C5%9Fma%20ve%20Dayan%C4%B1%C5%9Fma%20Vakf%C4%B1%20M%C3%BCteveli%20Heyetince%20belirlenmektedir.&text=Afet%20ve%20acil%20durum%20hallerinde,ihtiya%C3%A7lar%C4%B1n%C4%B1n%20kar%C5%9F%C4%B1lanmas%C4%B1na%20y%C3%B6nelik%20yard%C4%B1mlar%20yap%C4%B1lmaktad%C4%B1r.>
- <http://izmirilisydv.gov.tr/>
- <https://www.cankayasydv.gov.tr/>